

розвиток активності, свідомості, цілеспрямованості, самоорганізації, самоуправління.

Список використаних джерел:

1. Боришевський М.Й. Громадянська спрямованість як міра соціальної відповідальності особистості. *Педагогічна і психологічна науки в Україні*. К.: Педагогічна думка, 2007. Т. 3. С. 93-102.
2. Бутенко В.Г. Використання мистецтва в системі громадянського виховання молоді. *Зміст громадянської освіти і виховання: історія, реалії, перспективи*. Херсон: РІПО, 2006. С. 15-17.
3. Бутенко В.Г. Громадянське виховання студентів як пріоритетний напрям діяльності вищого технічного навчального закладу. *Витоки педагогічної майстерності*. «Педагогічні науки». Полтава., 2012. Випуск 9. С. 18-26.
4. Забезпечення формування громадянської компетентності у сучасному змісті шкільної освіти (Підсумковий документ робочої групи з розробки планів і програм проекту «Громадянська освіта – Україна» // Історія в школах України. 2006. № 8. С. 4-5.
5. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затверджена Міністерством освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. Київ, 2015.
6. Овчарук О.О. Компетенісний підхід у сучасній українській освіті: світовий досвід та українські перспективи / Під заг. ред. О. Овчарук. К.: "К.І.С.", 2004. С. 59-60.
7. Панасенко Е.А. Ідеал вчителя у вітчизняній педагогічній журналістиці другої половини 19-початку 20 ст.: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Е.А. Панасенко. К., 2001. 230 с.
8. Педагогічний словник / За ред. М.Д. Чумаченка. К.: Педагогічна думка, 2001. 514 с.
9. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки, затверджена Кабінетом Міністрів України розпорядження від 18 жовтня 2017 р. № 743-р. – Київ., 2017.
10. Сухомлинська О.В. Громадянськість як феномен виховання. Теор.-метод. пробл. виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. пр. К., 1999. Кн. 2. С. 6-12.

ЗНАЧЕННЯ МИСТЕЦТВА ТА ПРИРОДИ У ВИХОВАННІ ЦІННОСТІ КРАСИ У ДОШКІЛЬНИКІВ

Москальова Людмила Юріївна, Кальчева Юлія
*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Україна*

«Все прекрасне, що існує в навколишньому світі і створене людиною для інших людей, повинно доторкнутися до серця дитини і облагородити його», – стверджував В. Сухомлинський. Станом на сьогоднішній день ми спостерігаємо кризу естетичної культури сучасного суспільства, що знаходиться в безперечному зв'язку з кризовими явищами культурного і духовно-орієнтаційного характеру.

Проблематика естетичного виховання в педагогіці висвітлена у наукових дослідженнях Є. Фльоріної, Н. Сакуліної, Н. Ветлугіної, Т. Комарової, В. Котляра, В. Ждан, Г. Підкурманної та ін. Актуальними для нас стали розробки окремих аспектів естетичного виховання дітей і молоді у теорії та практиці зарубіжної педагогіки (П. Брайловської, О. Іонової, М. Лещенко, Г. Ніколаї та ін.).

Проблема виховання цінностей бере початок вивчення ще в далекій античності. Так, наприклад, Сократ був одним з перших, хто намагався зрозуміти, що ж таке благо, чесність і краса, причому ці поняття відділялися від речей або вчинків. Він вважав, що досягнуті завдяки розумінню цих понять знання і є основою моральної поведінки людини.

Розглянемо сутність культурно-освітнього середовища як простору для виховання цінності краси у дітей дошкільного віку. Середовище – це сукупність природних, а також соціально-побутових умов, в яких проходить життєдіяльність людини, її оточення. Вплив середовища призводить до соціалізації людини, тобто засвоєння та активного відтворення індивідом соціального досвіду. Так, до мікросередовища соціалізації належать всі ті, хто безпосередньо контактує з людиною: батьки, родичі, педагоги, друзі, а до макросередовища – опосередковані джерела впливу: наука, мистецтво, тощо.

Складовою культурно-освітнього середовища є насиченість дошкільного закладу творами мистецтва: картини, скульптура, твори декоративно-прикладного мистецтва, художня література, музичні твори тощо. Дитина з раннього дитинства може бути оточена справжніми творами мистецтва. Також до переліку складових культурно-освітнього середовища належить й діяльність самих дітей, адже створення середовища краси для творчості й визначає успіх даного процесу.

Педагогічна наука і практика визначає ряд найефективніших методів, що сприяють вихованню цінності краси у дітей: метод переконання, спрямований замінити розвиток сприйняття краси, оцінки, початковим проявам смаку; метод привчання, вправи в практичних діях, що спрямовані на перетворення доквілля та вироблення навичок культури поведінки; метод проблемних

ситуацій, що спонукають до творчих і практичних дій; метод спонукування до співпереживання, емоціонально-позитивної чуйності до прекрасного й негативне ставлення до потворного в навколишньому світі.

Отже, для забезпечення ефективності процесу виховання цінності краси у дітей дошкільного віку важливими є усі перелічені методи та їх комплексне використання.

Так, наприклад, згідно програм дошкільного розвитку дитини, естетичне виховання містить розділ про природу. Дошкільнятам необхідно спостерігати й відзначати красу лісів, полів, садів, помічати красу окремих явищ природи: темні хмари, зелені сосни, яскраві зірки, різнокольорові рибки, різнобарвні квіти тощо; розглядати візерунки морозу на вікнах, сніжинки, помічати мерехтіння снігу; відрізняти і зіставляти форми кольорів та листя, помічати відносну величину і забарвлення, форми предметів; сприймати красу звуків у природі: шум вітру, шелест листя, дзенькіт весняної капелі, пташині співи; розрізняти й уміти зіставляти найхарактерніші риси сезонних змін у природі (фарби, аромати, звуки); помічати як перетворюється природа внаслідок праці людини (посадка дерев, квітів) а також зміни пори року.

Виховання цінності краси є масштабною, складною справою, що передбачає залучення дитини до прекрасного як універсуму, в систему загальноцивілізаційних естетичних художніх цінностей, оскільки прекрасне є цілісним, єдиним у своїй всезагальності, що втілює в собі естетичний, художній геній, який є однаково цінним для кожного народу. Маючи загальнолюдську цінність, прекрасне втілює в собі особливості бачення його представниками конкретного етносу і народу.

Таким чином, специфічний зміст виховання цінності краси можна визначити як цілеспрямований, організований й контрольований педагогічний процес створення в особистості естетичного ставлення до дійсності і естетичної діяльності.

Однак виявлення на ранніх етапах життя художньо-творчих здібностей ще не є запорукою досягнення особистістю мистецьких висот у майбутньому та наявності високого рівня розвитку цінності краси. Багато що залежатиме від того, наскільки наполегливо і за допомогою яких саме вихователів ця дитина опануватиме таємниці творчості, від потенціалу її таланту, здоров'я, характеру, волі тощо. Тому виховання цінності краси тісно пов'язане з розумовим, моральним, трудовим і фізичним. Саме на ці аспекти буде армовано нашу подальшу науково-дослідну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / АПН України. О. Л. Кононко (наук. ред.та упоряд.). 2-ге вид., випр. К.: Світич, 2008. 430 с.
2. Суслowa I. Сприйняття краси – джерело пробудження та становлення духовності особистістю. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. ст. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ: [б. в.], 2008.Т. 4 :Психологія розвитку дошкільника, Вип. 5. С. 292–296.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. К. 1986. 139 с.